

Naam: M.M. Weerink
Datum: 21 mei 2024
Eenheid/Programma: Eenheid Stedelijke Ontwikkeling

Collegevoorstel

Onderwerp	Uitkomst onderzoek Het Oversticht naar kloosterbegraafplaats Vriezenveenseweg
Advies Is er een uiterste behandeldatum?	Bespreekstuk 28 mei 2024
Portefeuillehouder	E.J.F.M. van Mierlo
Openbaar	Openbaar
Raadsvoorstel of raadsbrief	Raadsbrief

Toelichting voor de openbare besluitenlijst:

Op 21 mei 2024 heeft Het Oversticht het onderzoek naar de (voormalige) kloosterbegraafplaats op de locatie Huize Alexandra afgerond. Het college heeft kennisgenomen van de uitkomsten van dit onderzoek met het daarin opgenomen juridisch expertadvies van mr. Van der Putten. Op grond hiervan heeft het college besloten de begraafplaats deze bestemming te ontnemen en onder archeologische begeleiding tot ruiming over te gaan. Deze zorgvuldige wijze biedt de mogelijkheid voor toekomstig aanvullend onderzoek en/of eventueel verwantschapsonderzoek door derden.

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van het onderzoeksrapport "Kloosterbegraafplaats Huize Alexandra" (INT-91907), opgesteld door Het Oversticht d.d. 21 mei 2024.
2. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek de (voormalige) kloosterbegraafplaats:
  - a. de status dan wel bestemming van begraafplaats te ontnemen;
  - b. te ruimen onder archeologische begeleiding, met de mogelijkheid voor toekomstig aanvullend- of verwantschapsonderzoek door derden (variant 2);
  - c. de herbegraving te laten plaatsvinden na overleg met Stichting Kinderarbeid Meisjes Goede Herder (hierna: KMGH), de congregatie van de Goede Herder en andere betrokken partijen.
3. De raad middels bijgevoegde raadsbrief te informeren (RAAD-8294).

Voorgesteld besluit van de burgemeester

1. Het hoofd van de eenheid Stedelijke Ontwikkeling volmacht te verlenen voor (uitvoerings)afspraken met KMGH en de congregatie over de herbegraving zoals bedoeld onder dictumpunt 2c.

Inleiding

Mede naar aanleiding van vragen van documentairemakers van de VPRO kwamen er aanwijzingen voor een voormalige kloosterbegraafplaats aan de Vriezenveenseweg. Uit een inventariserend proefsleuven-onderzoek in oktober 2023 bleek dat de begraafplaats van het voormalige klooster niet danwel slechts gedeeltelijk was geruimd. Er is vervolgens opdracht verleend aan Het Oversticht om nader onderzoek te doen.

Hiertoe heeft Het Oversticht een Plan van Aanpak geschreven waar uw college op 30 januari 2024 mee heeft ingestemd. Op 21 mei 2024 heeft Het Oversticht het onderzoeksrapport afgerond op basis waarvan uw college vervolgstappen kan nemen. Die vervolgstappen worden met dit collegevoorstel ter besluitvorming voorgelegd.

Beoogd effect

Het nemen van zorgvuldige vervolgstappen ten aanzien van de voormalige kloosterbegraafplaats op de locatie Huize Alexandra.

Argumenten voor

1.1 Op basis van dit onderzoek kunnen de voorgestelde vervolgstappen goed worden afgewogen.

Het onderzoek van Het Oversticht had tot doel om inzicht te krijgen in de feitelijke situatie van de voormalige kloosterbegraafplaats, de juridische implicaties en de mogelijke scenario's om tot herontwikkeling van de locatie te komen. De uitkomsten van het onderzoek zijn gebaseerd op informatie uit archiefonderzoek en de bereidwilligheid van partijen om medewerking te verlenen aan het onderzoek. De uitkomst van het onderzoek vormt basis voor weloverwogen vervolgstappen.

2.1 (a) De gemeente is bevoegd de voormalige kloosterbegraafplaats op te laten houden een begraafplaats te zijn

Op grond van artikel 47 van de Wet op de Lijkbezorging moet er aan twee voorwaarden worden voldaan om een begraafplaats te laten ophouden om te bestaan. De eerste voorwaarde is dat de grond de bestemming van begraafplaats moet zijn verloren. Hiermee wordt niet bedoeld op de bestemming zoals vastgelegd in het Omgevingsplan, maar om het feitelijke gebruik. Op dit moment wordt de begraafplaats al vele jaren niet meer als zodanig gebruikt. Daarom kunnen wij nu, als eigenaar en houder, besluiten om de gronden van de (voormalige) kloosterbegraafplaats de bestemming "begraafplaats" te ontnemen. Door het nemen van dit besluit wordt aan de eerste voorwaarde voldaan.

2.2 (b) De gemeente is bevoegd om tot ruiming van de nog aanwezige graven over te gaan

Zoals hiervoor aangegeven gelden er twee voorwaarden, voordat een begraafplaats ophoudt dat te zijn. De tweede voorwaarde is dat er geen graf meer in de grond aanwezig is. Er moet dus worden overgegaan tot ruiming. Op grond van de wet mag een eigenaar/houder van een begraafplaats graven ruimen na verloop van 10 jaar sinds het plaatsen van het lijk (artikel 31, lid 2 Wet op de Lijkbezorging). Er is ruim 10 jaar verstreken: de laatste begraving, zo is gebleken uit het onderzoek van Het Oversticht, heeft volgens het register plaatsgevonden in 1980.

2.2 (b) Hiermee vindt er een goede registratie plaats en blijft er voor derden/organisaties de mogelijkheid bestaan om nader onderzoek te doen.

Door per grafkuil te ruimen en te registreren, wordt de informatie over de ruiming goed gedocumenteerd en bestaat er voor derden/organisaties de mogelijkheid om (op termijn) aanvullend onderzoek te doen.

2.2 (c) Stichting KMGH behartigt de belangen van de voormalige meisjes van de Goede Herder.

De locatie van herbegraven blijkt een gevoelig punt te zijn. Vanwege deze gevoeligheid is overleg met KMGH over de herbegraving en onder andere de locatiebepaling van belang. Na besluitvorming tot ruiming zal de ruiming worden geoffreerd en gegund. Separaat kunnen de eerste gesprekken over de herbegraving worden gevoerd.

3.1 De raad dient nauw betrokken te worden.

Via een raadsbrief, waar het onderzoek van Het Oversticht als bijlage is bijgevoegd, wordt de raad geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek naar de voormalige kloosterbegraafplaats en de vervolgstappen. Indien gewenst kan Het Oversticht het onderzoek naar de kloosterbegraafplaats in de vorm van een technisch beraad toelichten aan de gemeenteraad.

Kanttekeningen

2.1 (b) De kosten die gemoeid zijn met het ruimen onder archeologische begeleiding zijn hoger dan die van een ruiming op de gebruikelijke wijze.

Wettelijk gezien kan de gemeente de voormalige kloosterbegraafplaats ruimen zonder archeologische begeleiding. De kosten hiervan worden geschat op € 45.000. Met het ruimen onder archeologische begeleiding zijn meer kosten gemoeid. De kosten zijn geraamd op € 70.000,00. Echter wordt bij deze variant de informatie goed gedocumenteerd en bestaat er voor derden de mogelijkheid om (op termijn) (verwanten) onderzoek te doen.

2.2 (a en b) Er is sprake van een in het Kadaster vastgelegd kettingbeding over de instandhouding-zolang de begraafplaats bestaat - van de begraafplaats.

Een onderhoudsplicht zoals verwoord in het kettingbeding staat echter niet in de weg aan de wettelijke mogelijkheid tot het ontnemen van de bestemming en het uitvoeren van de ruiming en herbegraving.

In 1997 is opdracht gegeven tot het ruimen van 218 graven. Het provinciaalbestuur heeft het bestuur van de gemeente Almelo destijds niet op de hoogte gesteld van de ruiming van de begraafplaats. Tevens was de ruiming van de begraafplaats onvolledig. Derhalve heeft het terrein op dit moment nog steeds de status van begraafplaats, ten behoeve waarvan de voorgestelde besluiten dienen te worden genomen door het college.

De congregatie heeft de mogelijkheid, gezien het oorspronkelijke kettingbeding, juridische stappen te ondernemen als zij het oneens is met het handelen van de gemeente. Vanuit contacten rond het archeologisch onderzoek naar de ontstaansgeschiedenis van de kloosterbegraafplaats bestaat niet de indruk dat de congregatie niet zou willen meewerken.

Kosten, opbrengsten en dekking

Alle kosten voor de (voormalige) kloosterbegraafplaats worden geboekt op de planvorming Huize Alexandra (31821112). Er wordt binnen dit project een apart nummer aangemaakt. De kosten van de ruiming worden ook hierop geboekt. Als tijdens de ruiming blijkt dat de begraafplaats een andere omvang heeft dan op basis van het onderzoek en het register, dan kan dat invloed hebben op het kostenaspect.

Uitvoering

1. Offertes aanvragen en opdracht verlenen tot het archeologisch ruimen van de voormalige kloosterbegraafplaats;
2. Gesprekken met betrokken partijen over de herbegraving op basis van het mandaat;

Bijlagen

1. Onderzoeksrapport "Kloosterbegraafplaats Huize Alexandra" van Het Oversticht, 21 mei 2024 (INT-91907);
2. Raadsbrief (RAAD-8294)

Procesinformatie

Intern overleg

Ten behoeve van het onderzoek van Het Oversticht is intern overleg gevoerd vanuit een klankbordgroep. Het voorstel is ook met diverse leden van de klankbordgroep en projectgroep voor herontwikkeling van de locatie tot stand gekomen.

Afstemming met portefeuillehouder

Het voorstel is afgestemd met wethouder Van Mierlo.

Directie-advies

B&W voorstel standaard

Communicatie over het besluit

Regulier, met mogelijkheid voor nadere toelichting.